

1 **כִּי זָכִי לְהוֹרְתָמָא** – שכשנתן להם ה' רשות להשתמש במלח של
2 הקדש לצורך קרבנות יחיד, רק לִישְׂרָאֵל זיכה להם, כִּיּוֹן דְאִית לְהוֹ
3 לְשָׁבָה – שנתנו שקלים ללשכה שמהם נקנה המלח, אבל לְכַהֲנִים,
4 דְלִית לְהוֹ – שאינם חייבים ליתן ללשכה, לֹא זָכִי לְהוֹרְתָמָא
5 להשתמש במלח, קָא מְשַׁמְע לָן שגם הכהנים רשאים להשתמש
6 במלח של הקדש למלוח את קרבנותיהם.

7 הגמרא מבררת מהיכן למדים שהעצים באים משל ציבור. מבררת
8 הגמרא: וְעֵצִים לְצוּרֵךְ הַקְּטֵרֵת הַקְּרַבְנוֹת, דְּפָשִׁטָא לִיהַ לְתַנָּא שֶׁל
9 המשנה (לעיל כא): דְּבֵאִים מְשַׁל צִיבּוֹר, מְנַלְן – מהיכן לנו דין זה.

10 משיבה הגמרא: שהמקור לדין זה ממה ששינו בברייתא, (תורת כהנים פרק ו' ה'טז), יָבּוּל הֵיית לומר, שְׁהָאֹמֵר הָרִי עָלֵי הַבֵּיא
11 עוֹלָה, שִׁיבֵיא הָעֵצִים מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּדָרְךָ שְׁמֵבֵיא הַנְּסִכִּים מִתּוֹךְ
12 בֵּיתוֹ, תְּלַמּוּד לֹמֵר (ויקרא א ח) 'עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל
13 הַמִּזְבֵּחַ', הַקִּישׁ הַכְּתוּב עֵצִים וְאֵשׁ לְמִזְבֵּחַ, וְאוֹמְרִים, מָה מְצִינוּ בְּמִזְבֵּחַ
14 שְׁהוּא בֹא מִמְּמוֹנוֹ שֶׁל צִיבּוֹר, אָף עֵצִים וְאֵשׁ בָּאִים מִמְּמוֹנוֹ שֶׁל
15 צִיבּוֹר, דְּבִרְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַ רַבִּי שְׁמַעוֹן.

16 רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַ שְׁמַעוֹן אֹמֵר, הַהִיקֵשׁ בֹּא לְלַמְדֵנוּ דִּין אַחַר, מָה מִזְבֵּחַ
17 אינו כשר אלא באופן שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ הַדְּיוֹט תְּחִילָה, אָף עֵצִים
18 וְאֵשׁ אֵינֶם כְּשֵׁרִים אִלָּא בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן הַדְּיוֹט תְּחִילָה.

19 שואלת הגמרא: מָאי בִּינְיָהוּ – מהו ההבדל בין רבי אלעזר בר רבי
20 שמעון לרבי אלעזר בן שמוע. משיבה הגמרא: אִיכָּא בִּינְיָהוּ אִם
21 צִרִיךְ שִׁיהוּ חֲדָתִי (חדשים), שלפי רבי אלעזר בר רבי שמעון אין
22 צריכים להיות חדשים, ולפי רבי אלעזר בן שמוע, צריכים להיות
23 חדשים שלא השתמש בהם הדיוט.

24 מקשה הגמרא: וְכִי עֵצִים עֲתִיקִי (ישנים) לֹא – אינם כשרים, וְהַכְּתִיב
25 (שמואל ב' כד כב) 'וַיֹּאמֶר אֲרֹנָה אֵל דָּוִד יָקַח וַיַּעַל אֲרֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב
26 בְּעֵינָיו רָאָה הַבְּקָר לְעוֹלָה וְהַמּוֹרִיגִים וַיְבַלֵּי הַבְּקָר לְעֵצִים, הֲרִי
27 שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָלִי הַבְּקָר לְעֵצִים אֵף שֶׁהֵיוּ יִשְׁנִים. מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: הַבָּא
28 נִמְי מְדוּבַר בְּחֲדָתִי, שֶׁאֲרוּנָה רַק עָשָׂה אוֹתָם לִשְׁם מוֹרִיגִים, אֲבָל עֲדִין
29 לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

30 מבררת הגמרא: מָאי מוֹרִיגִים. משיבה הגמרא: אָמַר עוֹלָא, מָטָה שֶׁל
31 מְרַבֵּל. מבררת הגמרא: מָאי מָטָה שֶׁל מְרַבֵּל. משיבה הגמרא: אָמַר
32 רַבִּי יְהוֹדָה, עֵינָא דְקוֹרְנִקָּא – לוח עץ כבד שהוא מלא יתדות
33 המשמש לדישת התבואה, שנותנים אותו על התבואה, וקושרים
34 אותו לשוורים, והם מושכים אותו על התבואה, דְדָשׁוּ בָּהּ דִּשְׁתָּא –
35 ועל ידי כך נדושה התבואה. מבררת הגמרא: אָמַר רַב יוֹסֵף, מָאי
36 קְרָאָה – מאיזה פסוק רואים כן. משיבה הגמרא: שכתוב (ישעיה מא טז)
37 'הִנֵּה שְׁמַתִּיךָ לְמוֹרָג חֲרוּץ חֲדָשׁ בְּעַל פִּיפְיוֹת תְּדוּשׁ הָרִים' וְגו',
38 וְרוֹאִים מִהַפְּסוּק שְׁמוֹרָג' הוּא דְבַר הַמְּשַׁמֵּשׁ לְצוּרֵךְ דִּישָׁה, שֶׁהֲרִי
39 כְּתוּב 'לְמוֹרָג חֲרוּץ וְגו' תְּדוּשׁ'.

משנה

40 מנחת נדבה של ישראל נקמצת, והקומץ נקטר על גבי המזבח.
41 המנחות שמביאים הכהנים, וכן מנחת חביתין של כהן גדול, ומנחות
42 נסכים הבאים עם הקרבנות, אינן נקמצות, רק עלולות כליל על
43

44 המזבח.

45 משנתנו דנה באופנים שונים של מנחות וקמצים שנתערבו: נְתַעֲרַב
46 קוֹמְצָה שֶׁל מִנְחַת יִשְׂרָאֵל בְּקוֹמְצֵי חֲבִיתָהּ – בקומץ של מנחה
47 אחרת, או שנתערב הקומץ בְּמִנְחַת כְּהֵנִים, כלומר, במנחה שבעליה
48 כהן, או שנתערב בְּמִנְחַת כְּהֵן מְשִׁיחַ – במנחת חביתין, שהכהן גדול
49 מביא בכל יום. או שנתערב בְּמִנְחַת נְסִכִּים – במנחה שמקריבים עם
50 הקרבנות, בְּשָׂרָה, כלומר הקומץ והמנחה שניהם כשרים להקטרה,
51 לפי שדינם של מנחות אלה שוה לדין הקומץ שנתערב בהם לענין
52 הקטרה. רַבִּי יְהוֹדָה אֹמֵר אִם נִתְעַרַב הַקּוֹמֵץ בְּמִנְחַת כְּהֵן מְשִׁיחַ או
53 בְּמִנְחַת נְסִכִּים, פְּסוּלָה – המנחה והקומץ שנתערב בה פסולים, לפי
54 שוֹ – הקומץ של מנחת נדבה בְּלִילִתָּהּ עֶבְתָּהּ, שֶׁלְתוֹךְ מִנְחַת נְדָבָה
55 נותנים רק לוג אחד של שמן לכל עשרון סולת, ולכן בשלשה נעשה
56 בְּצִיקָה עֵבֶה, וְאִילוּ זֶה – מנחת כהן משיח, ומנחת נסכים בְּלִילִתָּהּ
57 רַבָּה – נותנים לתוכן הרבה שמן, שנים או שלשה לוגין לכל עשרון,
58 וכששלים אותן בְּצִיקָה נעשה רַךְ, וְהֵן בּוֹלְעוֹת זֶה מִזֶּה – על ידי
59 שנתערבו יחד. הקומץ בולע חלק מן השמן של המנחה שבה נתערב.
60 ושמן זה שנתרבה, מתבטל בקומץ, ונמצא שנתרבה שמנו של
61 הקומץ, ופסול. וגם מנחת הנסכים או מנחת החביתין נפסלה, לפי
62 שנתמעט שמנו שנבלע ונתבטל בקומץ.
63

גמרא

64 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים בדין דם קדשים שנתערב במשקים
65 אחרים: תַּנְן הַתָּם בְּמִסְכַּת זְבָחִים (עז), דֵּם קְדִשִׁים שֶׁנִּתְעַרְבַּ בְּמִיִּם, אִם
66 יֵשׁ בּוֹ בְּתַעְרוּבַת מְרֵאִית דֵּם גְּמוּר כְּשֶׁר לִזְרִיקָה. נְתַעֲרַב דֵּם קְדִשִׁים
67 בִּינֵין שְׁהוּא אֲדוּם, וְאִין מְרֵאָה הָדֵם נִיכַר בּוֹ, רֹאִין – מְחַשְׁבִּים אוֹתוֹ
68 – אֵת הֵיין בְּאִילוֹ הוּא מִיִּם, וְאִם הֵייה הָדֵם נִיכַר בּוֹ, כְּשֶׁר לִזְרִיקָה.
69 נְתַעֲרַב דֵּם קְדִשִׁים בְּדָם בְּהֵמָה אוֹ בְּדָם תִּיָּהּ שֶׁל חוֹלִין, רֹאִין אוֹתוֹ
70 – אֵת דֵּם הַחוֹלִין בְּאִילוֹ הוּא מִיִּם, וְאִם הֵייה דֵּם הַזּוֹבַח נִיכַר בּוֹ כְּשֶׁר
71 לִזְרִיקָה, אָף עַל פִּי שְׁדֵם הַחוֹלִין מְרוּבָה מִדֵּם הַקְּדִשִׁים. רַבִּי יְהוֹדָה
72 אֹמֵר, גַּם אִם רַק טִיפָה אַחַת שֶׁל דֵּם קְדִשִׁים נִפְלָה בְּכָלִי גְדוּל שֶׁל דֵּם
73 חוֹלִין, כְּשֶׁר הָדֵם לִזְרִיקָה, לְפִי שְׁאִין דֵּם מְכַבֵּל דֵּם, מְפַנֵּי שְׁמִין בְּמִינוֹ
74 אינו בטל.
75

76 רבי יוחנן מפרש את טעמם של תנא קמא (רבנן) ורבי יהודה: אָמַר
77 רַבִּי יוֹחָנָן וְשִׁנְיָהֶם (–תנא קמא ורבי יהודה), מְקַרָּא אֶהָד דְרָשׁוּ –
78 דרשו את שיטתם מאותו פסוק.
79 ביום הכיפורים, היה הכהן גדול מזה מדם הפר ומדם השעיר בקודש
80 הקדשים, ובהיכל כנגד הפרוכת. ולאחר מכן היה מערב את שני
81 הדמים, ומזה משניהם יחד על מזבח הזהב. ולגבי ענין זה כתוב
82 בתורה (ויקרא טו יח) 'וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת
83 הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב'. וְקִשָּׁה, שֶׁכֵּן הַדְּבָר יְדוּעַ שְׁדָמּוֹ שֶׁל פָּר מְרֻבָּה מְדָמּוֹ
84 שֶׁל שְׂעִיר, וְאִם כֵּן, לְכַאֲרֵיהּ לְאַחַר שֶׁנִּתְעַרְבוּ שְׁנֵי הַדָּמִים, הֵייה לוֹ
85 לְדָם הַשְּׂעִיר לְהַבְטֵל בְּדָם הַפָּר שְׁהוּא הָרׁוּב, וְלֹא לְהַקְרֵא עוֹד בְּשֵׁם
86 'דָּם הַשְּׂעִיר'. וּמִמָּה שֶׁעֲדִין נִקְרָא שְׁמוֹ דָּם הַשְּׂעִיר' מְבׁוֹאֵר שֶׁלֹּא
87 נִתְבַּטַּל. וְנִחְלָקוּ תַנָּא קַמָּא (–רבנן) ורבי יהודה בטעם דין זה. רַבְּנָן –
88 תנא קמא של המשנה בזבחים סָבִיר

אגרות קודש

[כ"א אד"ש, תשי"ז]

...במש"כ ע"ד האויסשלאג - אינו מובן הספק בדברי. לפעמים קורה שמיני אכו"ש מסוימים
גורמים אצל איש פלוני תופעות שונות וכמו אויסשלאג וכיו"ב. ועיי שנמנעים ממינים אלו חולפות
התופעות. הקושי בדבר הוא לברר איזה הן מיני האכו"ש הגורמים.

הדרך הפשוטה (אבל ארוכה) בזה היא - מניעת סוג מיוחד מאכו"ש לאיזה זמן ולראות התוצאות.

42 הגמרא מקשה על דרשת רבי יהודה לפי דברי רבי יוחנן: **נְרַבִּי יְהוּדָה**
 43 **שֶׁכֶּבֶד** שלמדים **מִקְבָּאָן לְמִין בְּמִינוֹ שְׂאִינוּ בְּמַלְּ, מְנִין לוֹ לְדִרוּשׁ כֶּךָ,**
 44 **וְדִלְמָא** – ואולי הטעם שאין מתבטל דם השעיר בדם הפר **מִשּׁוּם**
 45 **ד'עוֹלָיִן הוּא** – משום שדם הפר ודם השעיר שניהם עולים על
 46 המזבח, ולפיכך יש לך ללמוד משם כפי שלומדים רבנן ש'עוֹלָיִן אין
 47 מבטלים זה את זה, אבל מין שנתערב במינו ואחד מהם אינו
 48 מה'עוֹלָיִן, בטל.
 49 מתרצת הגמרא: סובר רבי יהודה **דאִי אֲשַׁמְעִינָּה** – אם הכתוב היה
 50 משמיענו את החידוש שאינו מתבטל, באופן של תערובת **עוֹלָיִן**
 51 שהיא **מִין בְּשְׂאִינוֹ מִינוֹ** – ששני הדברים הם 'עוֹלָיִן' אך הם ממינים
 52 שונים, אז בהכרח היינו דורשים מכך **בְּדִקְאָא מִתְּרָת** – כמו שהקשית,
 53 ש'עוֹלָיִן אין מבטלים זה את זה, ואז, אכן לא היינו יכולים ללמוד
 54 משם שכל מין במינו אינו בטל. אבל **הַשְּׂתָא** [עכשיו] **דְּאֲשַׁמְעִינָּה** –
 55 שהשמיענו הכתוב את החידוש שאין הדם מתבטל באופן של **מִין**
 56 **בְּמִינוֹ**, אם כן מוכח שהטעם הוא **מִשּׁוּם דְּמִין בְּמִינוֹ הוּא**, ולפיכך
 57 סובר רבי יהודה שרק **מִין בְּמִינוֹ** אינו בטל' שזה נלמד מדם הפר ודם
 58 השעיר, אבל 'עוֹלָיִן' כן מתבטלים, לפי שלזה אין לנו לימוד משם.
 59 הגמרא חוזרת ומקשה: **וְדִלְמָא** – ואולי אין ללמוד מתערובת דם
 60 הפר ודם השעיר שאינו מתבטל אלא **עַד דְּאִיכָא** – עד שיש
 61 בתערובת, גם **מִין בְּמִינוֹ** וגם 'עוֹלָיִן', הואיל ובתערובת דם הפר ודם
 62 השעיר ישנם שני עניינים אלו, 'עוֹלָיִן' ומין במינו, ואין ללמוד משם
 63 שאין הרוב מבטל את המיעוט אלא בתערובת שיש בה את אותם שני
 64 הדברים, אבל תערובת של עולין לבדה, או מין במינו לבדו, מבטל.
 65 מסיקה הגמרא: **קְשִׁיָא** – אכן קשה הדבר.
 66 הגמרא מקשה על דברי רבי יוחנן, ששיטת רבי יהודה היא ש'מין
 67 במינו אינו בטל; **הֲנֵן** – שנינו במשנה, **רַבִּי יְהוּדָה אָמַר** הקומץ
 68 שנתערב (**בְּמִנְחַת כֹּהֲנִים**), או שנתערב **בְּמִנְחַת כֹּהֵן מְשִׁיחַ** – מנחת
 69 חביתין, **וּבְמִנְחַת נְסֻכִים** – או שנתערב במנחת נסכים, **פְּסוּלָה** –
 70 שניהם פסולים, המנחה והקומץ שנתערב בה, לפי **שְׁזוֹ** – הקומץ של
 71 מנחת נדבה **בְּלִילְתָּה עֵבֶה**, לוג אחד של שמן עבור כל עשרון של
 72 סולת, וממילא **בְּצִיקָה עֵבֶה**, ואילו זו – מנחת כהן משיח ומנחת
 73 נסכים **בְּלִילְתָּה רַבָּה**, שנים או שלשה לוגין לכל עשרון, וממילא
 74 **בְּצִיקָה נַעֲשֶׂה רַךְ, וְהֵן בּוֹלְעוֹת זו מֵזוֹ** – על ידי שנתערבו יחד, הקומץ
 75 בולע חלק מן השמן של המנחה ונמצא שנתרבה שמנו של הקומץ
 76 ונתמעט שמנה של המנחה. ולדברי רבי יוחנן שדעת רבי יהודה היא
 77 ש'מין במינו אינו בטל' קשה, **וְכִי בּוֹלְעוֹת זו מֵזוֹ מַה הָיוּ** – למה
 78 נפסלו, והרי תערובת זו תערובת **מִין בְּמִינוֹ הוּא**, שהרי בשניהם יש
 79 שמן, ואם כן, לרבי יהודה הדין נתון שהשמן של המנחה לא יתבטל
 80 בקומץ, וישאר מצורף למנחתו, ואין באן לא 'ריבה שמנה' ולא 'חיסר
 81 שמנה'.

1 **מִקְבָּאָן** – מפסוק זה למדים **לְעוֹלָיִן** על המזבח, **שְׂאִין מִבְּמַלְּיִן זֶה אֵת**
 2 **זֶה**, ואפילו אם האחד מרובה מחבירו, אין המיעוט בטל. שדם הפר
 3 ודם השעיר הם 'עוֹלָיִן' ונזרקים על גבי המזבח, וכמו שאין דם הפר
 4 מבטל את דם השעיר המועט, כך בכל התערובת של 'עוֹלָיִן' לא נאמרו
 5 דיני ביטול. אבל תערובת שאינה מ'עוֹלָיִן', גם אם התערובת היא של
 6 מין במינו הרוב מבטל את המיעוט. ועל כן, בקומץ שנתערב במנחה
 7 ששנינו במשנתינו, סוברים רבנן שהתערובת כשירה, לפי ששניהם
 8 'עוֹלָיִן', ואין האחד מבטל את השני. אבל במה ששנינו בזבחים 'דם'
 9 קדשים שנתערב בדם חולין, סוברים רבנן שדם הקדשים בטל ונפסל
 10 ואם לא היה ראוי להראות בו מראה דם, ואף שהוא תערובת מין
 11 במינו, לפי שדם חולין אינו עולה על המזבח. **וְרַבִּי יְהוּדָה כֶּכֶר, מִקְבָּאָן**
 12 – שפסוק זה יש ללמוד **לְמִין שֶׁנִּתְעַרְבַּ בְּמִינוֹ, שְׂאִינוֹ בְּמַלְּ, גַּם אִם**
 13 **אִין שְׁנִיָּהם עוֹלָיִן עַל הַמִּזְבֵּחַ**. אבל מין שנתערב בשאינו מינו בטל,
 14 אפילו אם שניהם 'עוֹלָיִן', לפי שלדעת רבי יהודה, אין דרשה מיותרת
 15 ללמוד ממנה שלא יתבטל. ולפיכך, קומץ שנתערב במנחה, סובר רבי
 16 יהודה שהתערובת פסולה, לפי שהיא תערובת **מִין בְּשְׂאִינוֹ מִינוֹ**,
 17 ושמן המנחה מתבטל בסולת הקומץ, אף על פי ששניהם 'עוֹלָיִן'. אבל
 18 דם קדשים שנתערב בדם חולין, סובר רבי יהודה שכשר, אף על פי
 19 שדם חולין אינו עולה על המזבח, לפי שהיא תערובת מין במינו.
 20 הגמרא מקשה על דרשת רבנן לפי דברי רבי יוחנן: **רַבֵּן כְּכָרִי מִקְבָּאָן**
 21 [מה שדם הפר אינו מבטל את דם השעיר] למדים **לְעוֹלָיִן שְׂאִין**
 22 **מִבְּמַלְּיִן זֶה אֵת זֶה**, מנין להם לדרוש כך, **וְדִלְמָא** – ואולי הטעם שאין
 23 מתבטל דם השעיר בדם הפר הוא **מִשּׁוּם דְּדָם הַפֶּר וְהַשְּׂעִיר מִין**
 24 **בְּמִינוֹ הוּא**, ולפיכך יש לך ללמוד משם כפי שלומד רבי יהודה שמין
 25 במינו אינו בטל, אבל 'עוֹלָיִן' שאינם מין במינו שנתערבו, מתבטלים.
 26 מתרצת הגמרא: רבנן סוברים **דאִי אֲשַׁמְעִינָּה** – אם הכתוב היה
 27 משמיענו את החידוש שאינו מתבטל, בתערובת שהיא רק **מִין בְּמִינוֹ**,
 28 **וְלֹא אֲשַׁמְעִינָּה** – ולא היה משמיענו את החידוש בתערובת שהיא אף
 29 'עוֹלָיִן', אז אכן היה לנו לומר **בְּדִקְאָא מִתְּרָת** – כמו שהקשית, שיש
 30 ללמוד משם שכל שנתערב מין במינו אינו בטל, וממילא אין ללמוד
 31 משם ש'עוֹלָיִן אינם מבטלים זה את זה. אבל **הַשְּׂתָא** [עכשיו]
 32 **דְּאֲשַׁמְעִינָּה** – שהשמיענו הכתוב את החידוש שאין הדם מתבטל,
 33 באופן של 'עוֹלָיִן', אם כן זה מוכיח שהטעם שאינו מתבטל, הוא
 34 **מִשּׁוּם דְּשְׁנֵי הַמִּינִים הֵם עוֹלָיִן**, ולא משום שמין במינו אינו בטל.
 35 הגמרא חוזרת ומקשה: **וְדִלְמָא** – ואולי אין ללמוד משם שאינו
 36 מתבטל, רק **עַד דְּאִיכָא** – עד שתהיה התערובת, גם **מִין בְּמִינוֹ**, וגם
 37 'עוֹלָיִן', הואיל ובתערובת של דם הפר ודם השעיר ישנם שני עניינים
 38 אלו, 'עוֹלָיִן' ומין במינו, ואין ללמוד משם שאין הרוב מבטל את
 39 המיעוט אלא בתערובת שיש בה את אותם שני הדברים, אבל
 40 תערובת של עולין לבדה, או מין במינו לבדו, בטל. מסיקה הגמרא:
 41 **קְשִׁיָא** – אכן קשה הדבר.

המשך ביאור למס' מנחות ליום רביעי עמ' א

9 **כְּפִינָה** שנותנת טעם באדם, **תְּלַמּוּד לּוּמְר' תְּמַלְּח' שאין צריך כל כך**
 10 **הרבה מלח.**
 11 שואלת הגמרא: **בִּיצֵר הוּא עוֹשֶׂה** את המליחה. משיבה הגמרא:
 12 **מִכֵּיָא הָאֵבֶר, וְנוֹתֵן עָלָיו מֶלַח, וְחוֹזֵר וְהוֹפְכּוֹ לַצַּד הַשְּׁנִי, וְנוֹתֵן עָלָיו**
 13 **מֶלַח, וּמַעְלָהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ.**
 14 הגמרא מבארת שיעור מליחת בשר לקדירה: **אָמַר אֲבִי, וְכֵן**
 15 **לְקַדְרָה** – הרוצה לבשל בשר בקדירה, וצריך למולחה כדי להוציא
 16 דמו, אין צריך למולחה יותר משיעור זה.

1 **אָמַר לִיָּה אֲבִי לְרַבָּה בַר עוֹלָא, אִי הָבִי** – אם כך הוא הפירוש,
 2 **'תְּבוּנָנוּ מִיַּעֲבִי לִיָּה** – היה צריך לכתוב, שהוא לשון תבן. **אֲלָא אָמַר**
 3 **אֲבִי** כך היא כוונת הברייתא, **יָכוֹל שִׁיתָן עָלָיו מֶלַח הַרְבֵּה עַד**
 4 **שִׁיעֲשֻׁנוּ כְּבָנִין שִׁישׁ עָלָיו שׁוֹרֹת הַרְבֵּה.**
 5 **אָמַר לִיָּה רַבָּא לְאֲבִי, אִי הָבִי, 'בְּנֵנּוּ מִיַּעֲבִי לִיָּה** שהוא לשון בנן.
 6 **אֲלָא אָמַר רַבָּא** כך היא כוונת הברייתא, **יָכוֹל תְּבוּנָהוּ**, שואלת
 7 הגמרא: **מֵאִי הַפִּירוּשׁ שֶׁל 'תְּבוּנָהוּ**. משיבה הגמרא: **אָמַר רַב אֲשִׁי,**
 8 **יָכוֹל הֵייתָ לּוּמְר שִׁיתָן עָלָיו מֶלַח הַרְבֵּה כְּדִי שִׁיתָן בּוֹ הַמֶּלַח מִטַּעַם**